

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครในภาพรวม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรีลงมาและสูงกว่าปริญญาตรี
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ 5 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 5 ปี

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรีลงมา และสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ 5 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 5 ปี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. สรุปข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย มีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 43.22 เป็นเพศหญิง จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 56.78 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีลงมา จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 69.92 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 30.08 มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 61.02 ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 38.98

2. สรุปผลการวิเคราะห์ระดับความพร้อมเพื่อรับประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครในภาพรวม

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 1 “เพื่อศึกษาระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม” สรุปได้ว่า ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยระดับความพร้อมมากที่สุดคือ

มาตรฐานด้านปัจจัย และระดับรองลงมา ได้แก่ มาตรฐานด้านกระบวนการ ส่วนมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยระดับความพร้อมน้อยที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านผู้เรียน

เมื่อพิจารณาระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในรายมาตรฐาน ปรากฏผลดังนี้

1) มาตรฐานด้านผู้เรียน

พบว่า ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้เรียนที่มีความพร้อมมากที่สุด 3 อันดับเรียงลำดับจากมากลงมา คือ ผู้เรียนเป็นผู้มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส รองลงมา คือ ผู้เรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนฯ ส่วนลำดับที่มีความพร้อมน้อยที่สุด 3 อันดับขึ้นไป คือ ผู้เรียนมีความสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รองลงมา คือ ผู้เรียนมีเจตคติตามจุดหมายของหลักสูตร และผู้เรียนมีความสามารถตามจุดหมายของหลักสูตร

2) มาตรฐานด้านกระบวนการ

พบว่า ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กระบวนการที่ส่งผลต่อความพร้อมมากที่สุด 3 อันดับเรียงลำดับจากมากลงมา คือ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกัน รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ส่วนลำดับที่มีความพร้อมน้อยที่สุด 3 อันดับขึ้นไป คือ สถานศึกษามีการนำผลการวิจัยไปใช้ รองลงมา คือ สถานศึกษามีการศึกษาวิจัยกระบวนการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม

3) มาตรฐานด้านปัจจัย

พบว่า ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมมากที่สุด 3 อันดับเรียงลำดับจากมากลงมาเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 3 อันดับ คือ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริตโปร่งใสตรวจสอบได้ และครูมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนลำดับที่มีความพร้อมน้อยที่สุด 3 อันดับขึ้นไป คือ มีสื่อที่เอื้อต่อการ

เรียนรู้ของผู้เรียน รองลงมา คือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้

3. สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร

3.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามเพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 “เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง” สรุปในภาพรวม ในรายมาตรฐาน ได้ว่า บุคลากรเพศชาย และเพศหญิง ต่างมีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน ในมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาในรายมาตรฐาน พบว่า

1) มาตรฐานด้านผู้เรียน

บุคลากรเพศชายและเพศหญิง มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าประเด็นด้านผู้เรียนมีความสามารถตามจุดหมายของหลักสูตร นั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) มาตรฐานด้านกระบวนการ

บุคลากรเพศชายและเพศหญิง มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าประเด็นด้านสถานศึกษามีการศึกษาวิจัยกระบวนการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม นั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) มาตรฐานด้านปัจจัย

บุคลากรเพศชายและเพศหญิง มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าประเด็นด้านผู้บริหารให้ความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานจนเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารมีทักษะในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล นั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประเด็นด้านผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และผู้บริหารใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่างๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรีลงมา และสูงกว่าปริญญาตรี

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 “เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรีลงมา และสูงกว่าปริญญาตรี” สรุปได้ว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีลงมา และที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ในภาพรวมและรายชื่อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในแต่ละมาตรฐาน พบว่า

1) มาตรฐานด้านผู้เรียน

บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีลงมา และที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในภาพรวมตามมาตรฐานด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประเด็นด้านผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ และผู้เรียนมีวินัยและมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) มาตรฐานด้านกระบวนการ

บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีลงมา และที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในภาพรวมตามมาตรฐานด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประเด็นด้านสถานศึกษามีการศึกษาวิจัยกระบวนการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการนำผลการวิจัยไปใช้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) มาตรฐานด้านปัจจัย

บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีลงมา และที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในภาพรวมตามมาตรฐานด้านปัจจัย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประเด็นด้านมีหลักสูตรและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประสบการณ์ ได้แก่ 5 ปี ขึ้นไป และต่ำกว่า 5 ปี

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 “เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ 5 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 5 ปี” สรุปได้ว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป และที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มาตรฐานด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมาตรฐานด้านปัจจัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาในแต่ละมาตรฐาน พบว่า

1) มาตรฐานด้านผู้เรียน

บุคลากรที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไปและที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในภาพรวมตามมาตรฐานด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประเด็นด้าน ผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) มาตรฐานด้านกระบวนการ

บุคลากรที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไปและที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในภาพรวมตามมาตรฐานด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประเด็นด้านสถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสถานศึกษาส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประเด็นด้านสถานศึกษามีการนำผลการวิจัยไปใช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประเด็นด้านสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม และสถานศึกษามีการศึกษาวิจัยกระบวนการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

3) มาตรฐานด้านปัจจัย

บุคลากรที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไปและที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในภาพรวมตามมาตรฐานด้านปัจจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประเด็นด้านครูมีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหารใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่างๆ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประเด็นด้านครูมีความสามารถในการประสานงานให้เกิดการเรียนรู้ ครูมีความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นแบบอย่างที่ดี และผู้บริหารมีทักษะในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประเด็นด้านครูมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่และตรงต่อเวลา มีหลักสูตรและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

4.1 ความพร้อมในการพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนด้านผู้เรียน พบว่าประเด็นที่มีข้อเสนอแนะเรียงลำดับจากมากสุดลงมา ได้แก่

- 4.1.1 ความมีคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน
- 4.1.2 ความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม
- 4.1.3 ความสามารถในการอยู่ร่วมกัน ตามวิถีแห่งประชาธิปไตย
- 4.1.4 ความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
- 4.1.5 การรู้จักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 4.1.6 การเห็นคุณค่าเชิงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย
- 4.1.7 ความรู้ความสามารถในด้านทักษะ
- 4.1.8 ความรู้ความสามารถในด้านการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ
- 4.1.9 ความรู้ความสามารถในด้านการใช้ภาษาและการสื่อสาร

4.2 ความพร้อมในการพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนด้านกระบวนการ พบว่าประเด็นที่มีข้อเสนอแนะเรียงลำดับจากมากสุดลงมา ได้แก่

- 4.2.1 การสอนให้รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- 4.2.2 การจัดกิจกรรมที่สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน
- 4.2.3 การสอนโดยเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติ
- 4.2.4 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- 4.2.5 การสอนที่เชื่อมโยงสภาพแวดล้อม
- 4.2.6 การวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน
- 4.2.7 การประเมินผลผู้เรียนตามขั้นตอนของหลักสูตรสถานศึกษา
- 4.2.8 การใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย

4.2.9 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้

4.3 ความพร้อมในการพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนด้านปัจจัย
ประเด็นที่มีข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับจากมากสุดลงมา คือ

4.3.1 การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายชุมชนเพื่อให้การจัด
กิจกรรมการศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ

4.3.2 การดำเนินการวิเคราะห์ และจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

4.3.3 การสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจให้กับครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

4.3.4 การส่งเสริมสนับสนุนด้านการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรที่
เกี่ยวข้องทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

4.3.5 การนำแผนมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ

4.3.6 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย

4.3.7 การผลิตเอกสาร เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์พันธกิจในทุกระดับ

4.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายนอก ของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
กรุงเทพมหานคร มีประเด็น ดังนี้

4.4.1 ด้านการบริหารควรกำหนดเป็นยุทธศาสตร์นำไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

4.4.2 ด้านบุคลากรมีจำนวนจำกัดและขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน

4.4.3 ด้านงบประมาณ ควรให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสม
และสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบสมมุติฐาน
ของการวิจัย และข้อค้นพบ ดังต่อไปนี้

1. อภิปรายผลระดับความพร้อมเพื่อรับประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 “เพื่อศึกษาระดับความพร้อมเพื่อรับการ
ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม” นั้น

จากผลการวิจัย พบว่าภาพรวมของระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งตอบรับสมมุติฐานข้อที่ 1 ว่า “ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก” นั้นแล้ว อภิปรายผลจากสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1) มาตรฐานด้านผู้เรียน

พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถตามจุดหมายของหลักสูตร มีเจตคติตามจุดหมายของหลักสูตร มีทักษะตามจุดหมายของหลักสูตร สามารถปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย รู้จักกระบวนการคิด วิเคราะห์และการตัดสินใจ ตลอดจนสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังรู้จักการแสวงหาความรู้ การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนๆ รวมทั้งมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัยและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เกิดจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะในการสื่อสาร มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และเป็นผู้มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร เนื่องจากว่าผู้เรียนนั้นได้รับการศึกษาอย่างทัดเทียมกันและการประกันคุณภาพเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้มีความพร้อมอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสงบ ลักษณะ (2539, หน้า 8) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการวางแผนและการปฏิบัติของหน่วยผลิตที่มุ่งจะผลิตสิ่งที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิต ดังนั้นการประกันคุณภาพทางการศึกษาจึงเป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้สังคมเกิดความเชื่อมั่นและยอมรับในมาตรฐานของผู้เรียน โดยเชื่อว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของผู้เรียนและสังคม

2) มาตรฐานด้านกระบวนการ

พบว่า สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาหลักสูตร โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน จัดการเรียนรู้โดยส่งเสริมกระบวนการคิดเป็น จัดการเรียนรู้โดยการส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษา มีการศึกษาวิจัยกระบวนการเรียนรู้ มีการนำผลการวิจัยไปใช้ มีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม ใช้หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ และใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญในการจัดการศึกษา เพราะจะช่วยให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบและยังสร้างความเชื่อมั่นได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ตามหลักสูตรที่กำหนดและความต้องการของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 3) ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการประกันคุณภาพซึ่งระบุไว้ว่า เป็นการสร้างความมั่นใจและพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาของทุกฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กรบุคลากรในพื้นที่ การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับ ทุกขั้นตอน การดำเนินงานสามารถติดตามตรวจสอบและรายงานต่อสาธารณชน และผู้เกี่ยวข้องได้ ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และตรวจสอบผลการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

3) มาตรฐานด้านปัจจัย

พบว่า ครูและบุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร สถานศึกษามีหลักสูตร กิจกรรม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เครือข่ายร่วมจัดหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า ครูมีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีความสามารถในการประสานงานให้เกิดการเรียนรู้ เข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาต่าง ๆ มีการวางแผนในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ให้ความสำคัญเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานจนเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง มีทักษะในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีหลักสูตรและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีหลักสูตรและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ มีภาคีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษานอกโรงเรียน และมีภาคีเครือข่ายส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยการจัดการศึกษาในด้านต่างๆ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร และ

การจัดการศึกษา เพราะในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในประเภทใดก็ตาม หากได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบย่อมส่งผลให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำมาซึ่งความพร้อมในการพัฒนาอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษฎา ทองสังวรณ (2540, หน้า 17) ที่กล่าวว่า คุณสมบัติหรือสภาวะของบุคคลที่พร้อมที่จะทำงาน หรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับเตรียมตัวสำหรับการทำกิจกรรมนั้นๆ อย่างพร้อมมูล ทั้งความสมบูรณ์ทางร่างกาย และจิตใจ ความสนใจ หรือแรงจูงใจ ประสิทธิภาพ และการได้รับการฝึกอบรม เช่นเดียวกันกับการความพร้อมด้านปัจจัยที่พบว่าอยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นั้น เป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก เนื่องจากภารกิจที่ต้องยกระดับและขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษา และผู้ยากไร้ซึ่งมีเป้าหมายที่กระจายอยู่ทั่วประเทศนั้น เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างแท้จริงและต่อเนื่องเพื่อสร้างเสริมความรู้ความสามารถ ที่ทัดเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ อันจะนำไปสู่การแข่งขันและการพัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษาของผู้เรียนต่อไป ดังนั้นเครื่องมือที่สำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่สากลจึงจำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นหลักประกันต่อผู้รับบริการของสถานศึกษา และจากผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่าบุคลากรที่ศึกษามีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2541 ก , หน้า 30 - 33) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ก็คือ หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ครู บุคลากรทางการศึกษา และกระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งต้องอาศัยการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก เป็นกระบวนการที่จะผลักดันให้ปัจจัยต่างๆ มีคุณภาพและนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

2. อภิปรายผลเปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร

2.1 อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามเพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง” นั้น

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเพศชายและเพศหญิง มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ในภาพรวมและแต่ละมาตรฐานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตอบรับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ” นั้นแล้ว อภิปรายผลได้ว่า บุคลากรเพศชายและเพศหญิง ต่างก็มีความเห็นว่าการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้นมีความสำคัญ รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษานั้น มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาอย่างทัดเทียมกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากสถานศึกษามีการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนแล้ว ก็ย่อมมีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาอย่างเต็มที่ อันสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 7) ที่สรุปไว้ว่าการบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งโดยตรง ซึ่งได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และโดยอ้อม คือ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยรวม ว่าการที่สถานศึกษาดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลไปถึงคุณภาพของผู้เรียนด้วย โดยจะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย พบว่ามาตรฐานด้านผู้เรียน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถตามจุดหมายของหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า แม้ว่าผลจากการวิจัยครั้งนี้จะไม่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ทิพวรรณ เดียงรัช (2547, หน้า 202-204) ที่ได้ศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพภายในของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และพบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ และขนาดของศูนย์ต่างกัน มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยรวมและรายด้าน ส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม แต่ผลดังกล่าวนับว่าเป็นไปตามที่สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2541, หน้า 15) กล่าวไว้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตร อันเป็นผลมาจากการที่หน่วยงานทุกระดับทั้งส่วนกลางและท้องถิ่นร่วมกับชุมชนจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับประเด็นของ สถานศึกษามีการศึกษาวิจัยกระบวนการเรียนรู้ และ สถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรม ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการประกันคุณภาพและการประเมินภายนอกนั้น มีหลัก การที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับ หลักการระบบของ QCC. ซึ่งบุคลากรในองค์กรทั้งเพศหญิงและเพศชายส่วนใหญ่ย่อมมีมุมมองด้านวิถีเชิงกระบวนการ (Process Approach) ที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นมุมมองด้านมิติต่าง ๆ ของงานหรือกระบวนการก็ตาม ที่จะให้งานบรรลุเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นด้วยอุปนิสัยใจคอ ความรู้และประสบการณ์ เดิม ความเชื่อพื้นฐาน หรือ สถานภาพทางสังคม ที่แตกต่างกัน จึงย่อมส่งผลให้ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการที่ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ผู้บริหารใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่างๆ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับตนเองกับผู้ร่วมงานจนเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีทักษะในการนิเทศ ติดตามประเมินผล ซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการประเมินคุณภาพภายนอก นั้น คำว่า คุณภาพย่อมหมายถึง สิ่งทีพึงประสงค์ของทุกคนเป็นเรื่องของจิตสำนึกที่ใฝ่คุณภาพ และประสานการทำงานที่เป็นระบบของคน ผู้บริหารจะต้องสร้างให้ได้ด้วยการสร้างคนให้มีคุณภาพ โดยการสร้างคนให้ทำงานได้อย่างถูกต้อง ตั้งแต่เริ่มแรก และสร้างคนที่มีจิตสำนึกแห่งคุณภาพในหน้าที่การงานที่ตนเองรับผิดชอบ เมื่อคนมีคุณภาพ องค์กรก็จะมีคุณภาพไปด้วย การที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นจึงมีความสอดคล้องกับ สุรพล วรเลิศ (2545, หน้า 74-80) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเขตการศึกษา 7 และพบว่าการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนนั้น มาตรฐานที่มีปัญหาสูงสุด คือ มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย

2.2 อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรีลงมา และสูงกว่าปริญญาตรี

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรีลงมา และสูงกว่าปริญญาตรี” นั้น

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีลงมา และบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ซึ่งตอบรับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรีลงมา และสูงกว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ” นั้นแล้ว อภิปรายได้ว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัยมากกว่าบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีลงมา เหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีลงมาเห็นว่าในการพัฒนามาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัยนั้นเป็นสิ่งที่จะสำเร็จตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ค่อนข้างยาก จึงเห็นได้ว่าบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความพร้อมเพื่อรับการประกันคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัยแตกต่างกันอันสอดคล้องกับคำกล่าวของ พรณี ชูทัย เจนจิต (2538, หน้า 47) ที่กล่าวว่า ความพร้อมเป็นสภาวะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างบังเกิดผลซึ่งขึ้นอยู่กับ วุฒิภาวะ การได้รับการฝึกฝนการเตรียมตัว ความสนใจและแรงจูงใจซึ่งแต่ละคนมีความพร้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานด้านผู้เรียน เกี่ยวกับการมีวินัยและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการเกี่ยวกับสถานศึกษามีการนำผล การวิจัยไปใช้ สถานศึกษามีการศึกษาวิจัยกระบวนการเรียนรู้ และ มาตรฐานด้านปัจจัย เกี่ยวกับการมีหลักสูตรและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 236 คน จำแนกเป็นผู้มีความรู้สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 30.08 และระดับปริญญาตรีลงมา จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 69.92 จากผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านวุฒิศึกษานับเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพในการดำเนินงานที่สำคัญตัวหนึ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ การศึกษาของ Ashworth, A. and Harvey, R.C. (1993, p.Abstract) ได้นำเสนอตัวบ่งชี้การดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ในการเปรียบเทียบคุณภาพในการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาโดยกำหนดเป็นองค์ประกอบของคุณภาพ 6 ประการ ซึ่งข้อหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า คุณวุฒิของอาจารย์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ใช้ในการจัดอาจารย์ให้เหมาะสมกับหลักสูตร แต่ไม่สอดคล้องกับ ทิพวรรณ เติงชวีช (2547, หน้า 202-204) ที่พบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ และขนาดของศูนย์ต่างกัน มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยรวมรายด้าน และรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ซึ่งมี ตำแหน่ง เพศ

วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ และขนาดของศูนย์ต่างกัน มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประสบการณ์ ได้แก่ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 5 ปี

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า “เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ ได้แก่ 5 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 5 ปี” นั้น

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป และบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า “ระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ ได้แก่ 5 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 5 ปี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ” นั้นแล้ว อภิปรายผลได้ว่า ประสบการณ์ของบุคลากรนั้น มีผลต่อระดับความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งพบว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินภายนอกของสถานศึกษาสูงกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์นานนั้น มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษามาก ทำให้มองเห็นปัญหาที่เกิดกับการศึกษา และทราบถึงรูปแบบและกระบวนการในการจัดการศึกษานั้นได้ ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์น้อย มีความตระหนักรับผิดชอบและสนใจในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงพบว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าเป้าหมายเดียวกัน คือการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ อันสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา(2542 ก, หน้า 1) ที่สรุปไว้ว่า การศึกษาไทยจึงจำเป็นต้องจัดเพื่อเป็นการเตรียมคนไทย และสังคมไทยให้ก้าวหน้าสู่ออนาคตได้อย่างมั่นคงและมีความเป็นสากลยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยจึงต้องมีคุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษา ทั้งในส่วนที่เป็นปัจจัยกระบวนการและผลผลิต ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพทัดเทียมกันทั่วประเทศ อันเป็นการกล่าวได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่เป็นกลไกสำคัญในการทำหน้าที่ส่งเสริมผลักดันกระบวนการทำงานของสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างประสานและสอดคล้องกัน

อย่างเป็นระบบสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้วต้องมีการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของตนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความมั่นใจและให้หลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด และสังคมต้องการตลอดไป

ส่วนของมาตรฐานด้านกระบวนการนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับ สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษา มีการศึกษาวิจัยกระบวนการเรียนรู้ และ มีการนำผลการวิจัยไปใช้ ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นว่าผลจากการศึกษาที่ได้รับในครั้ง นี้ มีความสอดคล้องกับ สุรพล วรเลิศ (2545, หน้า 74-80) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเขตการศึกษา 7 และพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 5 ปี มีปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ครูมีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนครูมีความสามารถในการประสานงานให้เกิดการเรียนรู้ ครูมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนและตรงต่อเวลา ครูมีความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารมีการวางแผนในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารมีทักษะในการนิเทศ ติดตามประเมินผล ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีหลักสูตรและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ ทั้ง 2 กลุ่มต่างก็ให้มองเห็นความสำคัญในการประเมินคุณภาพภายนอกในมิติที่ใกล้เคียงกันมาก และประเด็นที่ให้ความสำคัญคล้ายกัน ก็คือ การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล โดยหลักการของธรรมาภิบาล (Good Governance and New Public Management : NPM) เป็นการจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยนำไปเชื่อมโยงกับการปฏิรูประบบราชการไทย ซึ่งหมายรวมถึงการมีส่วนร่วมในการทำงาน ความซื่อสัตย์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ การบริหารพื้นฐานต่อสังคม สร้างกลไกที่ชอบธรรมทางการเมือง ข้าราชการการเมืองมาอย่างชอบธรรม มีระบบระเบียบที่มุ่งเน้นความเป็นธรรม และมีความเท่าเทียมในการปฏิบัติ ภายใต้หลักการเดียวกัน เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน และการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน จะเห็นว่าความหมายในหลักการของธรรมาภิบาลนั้น มีความครอบคลุมทั้งใน

เชิงกว้างและเชิงลึกในการทำงาน ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกขององค์กรจึงเป็นที่สำคัญและสมควรที่จะนำมาสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ พบว่า

3.1 ความพร้อมในการพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนด้านผู้เรียน ประเด็นที่มีข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับจากมากที่สุดลงมา 3 อันดับ คือ คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ความสามารถในการปฏิบัติงานกลุ่ม ความสามารถในการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย

3.2 ความพร้อมในการพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนด้านกระบวนการ ประเด็นที่มีข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับจากมากที่สุดลงมา 3 อันดับ คือ สอนให้รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จัดกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน สอนโดยมุ่งเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง

3.3 ความพร้อมในการพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนด้านปัจจัย ประเด็นที่มีข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับจากมากที่สุดลงมา 3 อันดับ คือ ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างเป็นระบบ ดำเนินการวิเคราะห์และจัดทำแผนการดำเนินงานทุกปี เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครูผู้สอน

3.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลดีต่อสถานศึกษาในการประเมินคุณภาพภายนอก ประเด็นที่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ

3.4.1 ด้านการบริหารจัดการควรกำหนดเป็นยุทธศาสตร์นำไปสู่การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3.4.2 ด้านบุคลากรมีจำนวนจำกัดและขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้าน

3.4.3 ด้านงบประมาณ ควรสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยเรื่องความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรให้ความสำคัญและควรปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน สิ่งที่ต้องปฏิบัติ คือ ผู้เรียนสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีเจตคติตามจุดหมายของหลักสูตร มีความสามารถตามจุดหมายของหลักสูตร เนื่องมาจากว่ามาตรฐานด้านผู้เรียนย่อมเกิดจากตัวผู้เรียนเป็นหลัก ดังนั้นการพัฒนาและเตรียมความพร้อมมาตรฐานด้านผู้เรียน สิ่งที่สำคัญมากที่สุดคือสิ่งที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้วางแผนและหาแนวทางเพื่อการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมอย่างแท้จริง เพื่อให้มาตรฐานด้านผู้เรียนได้มีการพัฒนาก้าวไปสู่ความสำเร็จ

1.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ สิ่งที่ต้องปฏิบัติ คือ สถานศึกษามีการนำผลการวิจัยไปใช้มีการศึกษาวิจัยกระบวนการเรียนรู้ และมีการพัฒนาหลักสูตร โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม เนื่องจากว่าการจัดการศึกษานั้น ไม่ได้เป็นหน้าที่ของใครคนคนหนึ่งเพียงลำพัง แต่เป็นการร่วมมือร่วมแรงในการพัฒนา เพื่อให้การประเมินคุณภาพภายนอกผ่านได้ด้วยดี ดังนั้นจึงจำเป็นต้องที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน จะร่วมมือกันพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเต็มที่

1.3 มาตรฐานด้านปัจจัย สิ่งที่ต้องปฏิบัติ คือ มีสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้การศึกษาก้าวไปสู่ผลสำเร็จ เพราะปัจจัยคือตัวที่ทำให้สถานศึกษาได้เตรียมความพร้อมได้อย่างเต็มที่ ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่หากว่าขาดปัจจัยซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนให้มีการพัฒนาด้านการศึกษา ก็จะส่งผลให้การศึกษานั้นพัฒนาไปอย่างช้า เกิดผลกระทบต่อการจัดการศึกษาได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.3 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย